

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

De Adelgero, Tertio Hvivs Monasterii Abbate; qui præfuit annis 6. mense
1. diebus 3. & de gestis eius, aliisque ad præsens opus occurrentibus.

urn:nbn:de:0128-1-17336

MCLXVIII.

Anno Crafftonis abbatis 17. Arnoldus archiepiscopus Moguntinus in monasterio S. Iacobi prope Moguntiam, à ciuibus suis crudeliter occisus fuit, in die S. Iohannis Baptistæ. 8. videlicet Iulij, huius conspirationis principes fuerunt, ex clero Gotfridus abbas sancti Iacobi & præpositus S. Petri, cum alijs multis. Cæde peracta Gotfridus abbas cum cæteris impietatis suæ complicitibus sese in ciuitatem mox receperunt, qui clero compulso Rodolphum filium Conradi Ducis de Zeringen in archiepiscopum elegerunt, qui cum Imperatorem placare muneribus vellet, ecclesiam omni ornatu suo spoliauit: sed Imperator & eum & munera eius contempsit. Verum Conradus Palatinus Rheni, ex vno parente frater Imperatoris, fugato Rodolpho Christianum quendam in archiepiscopum sublimauit, qui tamen ea vice ad Episcopatum non peruenit. Imperator enim vtroque refutato Conradum fratrem Ottonis comitis Palatini de Wittelsbach in archiepiscopum sublimauit, quem etiam post biennium (sicut ibi dicitur) expulit, & Christianum in locum eius ordinari fecit. Porro interfecto Arnoldo (sicut dictum est) in monasterio S. Iacobi, locus ipse fuit destructus, & mansiones monachorum omnes eueris, monachi fugati, & abbas de patria proscripsit: itaq; per annos 12. diuina obsequia nulla sunt ibidem celebrata. Monachi autem fugati ad diuersa monasteria se contulerunt, è quibus quatuor hic multo tempore fuerunt ex fraterna charitate sustentati: sex in monasterio S. Disibodi, atque alij in alijs locis suscepti. Murus etiam ciuitatis Moguntinæ, Imperatore iubente, destructus fuit in circuitu, ita quod Moguntia per annos 36. sine muro stetit. Ciues autem omnes ante reditum Imperatoris ex Italia, qui in mortem archiepiscopi consenserant, præter pauperes & mendicos, fugerunt.

Arnoldus archiepiscopus occiditur. Rodolphus archiepiscopus peliatur.

Christianus archiepiscopus iste frustratur. Conradus fit archiepiscopus. Monasteriū S. Iacobi destruitur.

Murus Moguntinæ destruitur.

MCLXX.

Anno Crafftonis abbatis xix. Conradus archiepiscopus Moguntinus confœderauit se iuramento Alexandro papa. Vnde commotus Imperator de archiepiscopatu & patria eum expulit, & confugere ad papam coegit: cui papa dedit Sabinensem Episcopatum. Vnde quamdiu postea vixit se Moguntinum Archiepiscopum & Sabinensem episcopum scripsit. Illo autem expulso Imperator Christianum, qui ante eum fuerat electus (sicut diximus) in archiepiscopum sublimauit, qui præfuit annis 11. quo mortuo Conradus ad ecclesiam Moguntinam reuersus est, vt suo loco inferius dicemus.

Conradus archiepiscopus expellitur.

Christianus fit archiepiscopus.

MCLXXIII.

Anno suo xxii. Dominus Craffto abbas S. Iriminæ virginis caput, quod in principio promotionis suæ ab Hillino archiepiscopo Treuironum impetrauerat, pulcro receptaculo argenteo vestiuit, & preciosis in circuitu lapidib. exornauit, ad ecclesie decorum. Verum post multos annos, cum status rerum temporalium per malum regimen abbatum & improbam vitam monachorum nimium esset collapsus, sub Crafftone huius nominis secundo, argenteum per eum caput venditum est, & cupreum (quod hodie cernitur) substitutum.

Caput triminæ vestitur argenteo capulo.

MCLXXXV.

Craffto abbas secundus huius monasterij Sponheimensis, filius Megenhardi comitis & fundatoris nostri, hoc anno 5. cal. Iulij obiit, & in eodem sepulcro cum Bernhelmo prædecessore suo sepultus fuit in medio chori: vir per omnia religiosus atque sanctissimus, qui multa bona huic monasterio fecit, & multas possessiones pro fratrum sustentatione comparauit. Super eius tumulum versus excisi videntur, qui amborum præmissis nominibus in prosa, sic sonant:

Craffto abbas moritur.

*Abbatē clari, quibus accidit huc tumulari,
Ambo Deo chari, sunt modo pace pari.*

Hos versiculos Anselmus Prior fecisse creditur, quia homo studiosus & doctus fuit. Moritur autem abbas Craffto morbo dysenteris solutus, anno ætatis suæ LVIII. Abbatie vero XXIV. & mense secundo.

DE ADELGERO, TERTIO HUIUS MONASTERII ABBATE; qui præfuit annis 6. mense 1. diebus 3. & de gestis eius, aliisque ad præsens opus occurrentibus.

MORTVO reuerendissimo abbate domino Crafftone, & non sine multis fratrum lacrimis tradito ecclesiastica sepultura in medio chori (sicut diximus) pro electione noui pastoris iidem fratres ad locum capitularē 4. cal. Iulij conuenerunt, inuocatoq; Spiritus S. munere, & multa inter se deliberatione præhabita, tandem vnanimiter elegerunt Adelgerum venerabilem monachum, ecclesie nostræ custodem, virum maturum, & tam

Trithem

Oper
Histor

in spiritualibus quam in temporalibus peritissimum; qui à Christiano archiepiscopo Moguntino solemniter ordinatus fuit. Præfuit huic monasterio satis proiude annis 6. mense t. & diebus 3. Iste Adelgerus natus patre Theodone, matre vero Amalberga civibus Moguntinis, honestis & Christo deuotis: in pueritia sua literis traditus ab ipsis parentibus in ciuitate Moguntina fuit, qui præceptorum diligentia cum ætate non parum in scripturis maxime secularibus profecit, & multos coætaneos suos moribus & scientia superauit. Deinde cum esset annorum viginti, amore sapientiæ ad Gymnasium toto tum orbe famosissimū Parisiorum se contulit, & per septennium in eo commorando in omni scientia, tam diuina quam humana, magnifice profecit. Elapso autem septennio Moguntiam reuertitur, & propter famā eruditionis suæ Scholasticus ibidem ordinatur, vbi multos ingeniosos iuuenes in discipulos accepit. Tandem vero parentibus iam defunctis, cernens multos per abrupta vitiorum in perditionem ire, mundum cum vanitatibus suis pro Dei amore deseruit, & veniens huc sub Crafftone abbate monachus factus est. Eius cōuersatio sine reprehensione inter fratres fuit, humilis & quieta, nulli grauis, nulli vnquam molesta. Denique ordinatus in abbatem omni studio & sollicitudine curauit se fratribus vtilem pastorem exhibere, & non minus exemplo quam sermone ad bene viuendum instruere. Sub eius enim regimine disciplina monastica laudabiliter hic viguit.

Adelgeri
natus.
Pueritia.

Iuuentus.
Studia.

Adelgerus
fit Scholasticus.

Fit monachus.

MCLXXVI.

Anno MCLXXVI. Adelgerus Abbas Sacristiam iuxta summum altare ad lauam construxit propter maiorem commoditatem; quæ prius fuerat iuxta absidem Aquilonarem, vbi nunc est locus capitularis, inter refectorium & ecclesiam constituta.

Clementia
moritur.

Hoc ipso anno moritur Clementia virgo monialis in horreo Treurenensi, 12. calend. Aprilis, quondam sponsa domini Crafftonis comitis, & abbatis secundi huius monasterij, filia comitis de Hochenberg. Hæc deuotissima virgo, Christi amatrix feruentissima fuit, quæ diebus & noctibus intenta orationi & contemplationi, nihil amplius quam Deo placere in omnibus cupiebat. Denique non sine opinione magnæ sanctitatis decessit anno ætatis suæ XLVII. conuersionis autem ad ordinem nostrum 27. indictione nona. Sepulta in ecclesia S. Irminæ.

MCLXXVII.

Adelbero
Cellarius
moritur.

Anno MCLXXVII. Adelbero Cellerarius primus huius cœnobij, monachus quondam sancti Albani Moguntinensis, qui cum primis monachis fuit huc missus, obiit hoc ipso anno 3. idus Nouembris, anno ætatis suæ LXXXVI. qui officium Cellerarij strenue gessit, annis ferme tribus & quinquaginta, & cum magna diligentia & charitate necessariam rebus domesticis semper curam impendit.

Hiltrudis
moritur.

Sancta etiam Hiltrudis virgo & monialis apud Bingatès, filia Megenhardi Comitis de Spöheim, soror Crafftonis abbatis nostri secundi supradicti, hoc ipso anno 13. cal. Decemb. in Domino quieuit: cui beata Hildegardis, Magistra eius, testimoniū sanctitatis perhibuit.

MCLXXVIII.

Adelgerus abbas anno regiminis sui tertio Erenfridum monachum suum misit ad Romam, pro quibusdam negotijs huius monasterij expediendis, qui inde reuertens, inter alias reliquias notabilem particulam de S. Johanne Baptista apportauit, quæ cum magna reuerentia & honore suscepta est. Ipse etiam Adelgerus abbas pro decore ecclesiæ & reuerentia reliquiarum paruas captas fieri fecit, alias de ebore albo, alias de lignis superductis laminis æreis deauratis, quas reliquijs sanctorum diuersis impleuit & ornauit. Inter multa quoq; sacræ lectionis volumina, quæ ad vsum & vtilitatē fratrum cōparauit, conscribi fecit Nouū & Vetus Testamentum pulcro caractere, in tribus magnis voluminibus, per manus Godefcalci monachi huius cœnobij, qui fuit optimus scriptor, & librorum sacræ scripturæ reparator vigilantissimus. Hoc ipso anno monasteriū S. Iacobi in mōte specioso prope Moguntia ante aliquot annos propter necē Arnoldi archiepiscopi dirutū reedificari cœpit; permissione Imperatoris Friderici primi, & auxilio Christiani archiepiscopi. Hoc cœnobiū Lineboldus archiepiscopus Moguntinus fundauit anno Domini MLIII.

MCLXXIX.

Anselmus
Prior moritur.

Anselmus de Bickelnheim cognatus S. Hildegardis, secundus Prior huius monasterij 12. cal. Ianuarij obiit, anno Prioratus sui 43. qui fuit inter primos 12. de monasterio S. Iacobi huc missus, vt supra dictum est. Erat enim vir bonus & regularis, disciplinæ amator præcipuus; qui moriēs 20. monachos post se in hoc cœnobio bene institutos reliquit. Ipse Bibliothecā non mediocriter auxit & scriptores optimos quam plures instituit. Post cuius discessum Adelgerus tertius Prior instituit Eberoldum nomine, monachū satis eruditum, qui

Eberoldus
fit Prior tertius.

qui sex annis Prioris officium gessit, & postea sub Baldemaro abbate depositus fuit, causam depositionis non aliam habens nisi quod nimium in obseruantia monastica videretur remissus, sepiusque admonitus emendare contempsit, quæ causa plus quam sufficiens fuit ab omnibus comprobata.

Hoc anno S. Hildegardis virgo Christi, monialis nostri ordinis, fundatrix & Magistra coenobij sancti Ruperti iuxta Bingen 15. calend. Octobris moritur, anno ætatis suæ LXXXI. in dictione XIIII. sepulta cū magno honore ante maius altare præfatæ ecclesiæ, astantibus multis honorabilibus personis & tota congregatione. Hæc sancta virgo diuinis reuelationibus visitari à iuuentute sua meruit, ex quibus multa iussione diuina ad vtilitatem posterorum conscripsit. Verum cum esset Latini sermonis ignara, & præter simplicem psalmodiam nihil ab homine didicisset, interno Spiritus sancti magisterio edocta, omnem scripturam positionem seu constructionem orationis perfecte intellexit. Reuelationes autem suas & visiones cœlestes partim Latino partim Teutonico protulit eloquio; quas Gotfridus monachus S. Disibodi, capellanus & confessor eius, fecit latinas & cõgruas, redigens in eum ordinẽ & formam in qua hodie leguntur. Inter cætera vero eius volumina, magnum in eodẽ loco volumen, quod epistolæ eius ad diuersos, Homiliæ, vitas sanctorum, & alia quæ diuinitus edocta edidit, continet: quod moniales istius loci eam propria manu scripsisse falso confirmant, cum & latini sermonis fuerit ignara, & ad scribendum propter crebras infirmitates & humidam caput penitus indisposita. Nihil enim eorum, quæ ibi ostenduntur hodie, propria manu scripsisse credendum est; quippe cum nesciret scribere, sed præfatus monachus omnia vel scripsit vel scribi procurauit.

S. Hildegardis moritur.

S. Hildegardis creatio.

MCLXXXI.

Hoc anno Adelgerus abbas huius monasterij tertius, obiit 6. nonas Iulij circa horam XII. in media nocte sepultus in choro fratrum ante gradus presbyterij: sub cuius abbatis regimine satis bona fuit disciplina regularis in præfenti loco, & summa charitas inter fratres ac religiosa deuotio; quæ fama circumquaque laudabiliter diffusa, magnam fidelium populorum reuerentiam promeruit: Vnde quamplures largas huic loco elemosynas cõferentes, fratrum se orationibus commendarunt, nec solum in vicino consistentes beneficij suis fratrum inopiam releuare studebant: verum etiam de remotis locis homines fratrum deuotione prouocati huc suas elemosynas transmiserunt. Inter multos autem ponemus vel vnum, vt dictorum veritas comprobetur. Sic enim inter cætera fratres cuiusdam largienti sua huic monasterio scripserunt: *Beata memoria Wernerus pastor S. Columbe in Colonia, decem marcas dedit pro vinea in Monacha emenda, vt annuatim ei vel cognato suo Wilhelmo, abbas in Sponheim carratam vini persolueret. Post discessum autem auunculi sui Wilhelmus vineam supra memoratæ ville, accepta plena fraternitate ad eius fratrum obtulit, vt in annuersario Domini sui in pane & vino magis quo piscibus plenam charitatem habentes gaudeant in Domino, gratias ei pro hoc beneficio agentes. Quod vt ratum semper habeatur, presentis pagine attestatiõne sub abbatis anathemate firmatum est, vt si quis hoc cassare voluerit, vel cassauerit, deleatur de libro viuentium, & cum iustis non scribatur, nisi per penitentiam & satisfactionem resipuerit.* Cæteras autem donationes fidelium huic monasterio sub Adelgero abbate factas, cum plures fuerint, ad tollendum fastidium recensere hoc loco non volumus.

Adelgerus abbas tertius moritur.

Multa beneficia huic loco collata.

DE BALDEMARO, HUIUS LOCI QUARTO ABBATE, QUI præfuit annis 17. mensibus 11. diebus 17. & de gestis illius circa præfens monasterium.

ADELGERO autem tercio huius monasterij abbate (sicut diximus) mortuo atque sepulto, duo ex fratribus non fuerunt præfentes, quorum expectato aduentu, & tertio demum comparentibus, hoc est, 3. nonas Iulij, prior Eberoldus vna cum fratribus conuentualibus de noui abbatis electione cœpit habere tractatum, & post multos tandem tractatus, à saniore parte conuentus Baldemarus monachus huius loci, qui cantoris & armarij officium multis annis gesserat, fuit in abbatem electus, in quem & cæteri omnes vnanimiter præbuere consensum. Qui ordinatus à Christiano archiepiscopo Moguntino huic monasterio præfuit annis XVII. mensib. 11. diebus 17. vir satis religiosus & expertus in vtroque statu rerum claustralium. Hic fuit è comitatu Sponheimensi oriundus, in villa Creutzennacht, parentibus secundum seculum honoratis progenitus: qui sub Craffone abbate ad monasterium veniens monachus factus est, cum annorum esset 18. iuuenis bona indolis, & iam non mediocriter in principijs literariæ institutionis eruditus. Sororem habuit hinc in Clausa cum alijs factis virginibus pro Christi amore reclusam, quæ conuersionis

Baldemarus abbas quartus.

Craffone abbas monachi villa.